

Pædagogisk læreplan 2016-2018

Mælkevejen

Børn lærer af verden og deres samspil med den

Indhold

LÆRING OG LÆRINGSMILJØ – ARBEJDSGRUNDLAG	3
MÆLKEVEJENS PÆDAGOGISKE LÆREPLAN	3
PÆDAGOGISKE VÆRDIER	4
PÆDAGOGISKE PRINCIPPER	4
LÆRINGSFORSTÅELSE	5
PÆDAGOGISKE KENDETEGN/PROFIL	7
DAGTILBUDDETS VALG AF PÆDAGOGISKE METODER I FORHOLD TIL DEN DIDAKTISKE DEL AF LÆREPLANSARBEJDET	8
EKSEMPEL: VUGGESTUEN – ”SOCIALE KOMPETENCER”	10
EKSEMPEL: BØRNEHAVEN – ”STAV MED DIN KROP”	13
MÆLKEVEJENS ÅRSPLAN 2016-2018	16
ÅRSPLAN 2016/2017	17
ÅRSPLAN 2017/2018	18
INKLUSION – BØRN I UDSATTE POSITIONER	19
<i>PRAKSISFORTÆLLING – MÆLKEVEJENS VUGGESTUE</i>	19
<i>PRAKSISFORTÆLLING – MÆLKEVEJENS BØRNEHAVE</i>	20
OVERGANGE: HJEM – DAGTILBUD – SKOLE	20
BØRNEMILJØVURDERING	23
PLAN FOR DET LØBENDE SAMARBEJDE MED FORÆLDREBESTYRELSEN OM DEN PÆDAGOGISKE LÆREPLAN – MILEPÆLE	25
BILAG:	26

Læring og Læringsmiljø – Arbejdsgrundlag

Det fælles grundlag for udarbejdelse af pædagogiske læreplaner for Dagtilbud i Rødovre kommune hviler på følgende læringsforståelse.

Læring må forstås, som alle processer der fører til en varig kapacitetsændring, det være sig:

- kropsligt
- erkendelsesmæssigt
- følelses-, motivations- og holdningsmæssigt eller af social karakter, og som ikke udelukkende drejer sig om biologisk modning.

Læring er både en social og kognitiv proces. En væsentlig faktor er tilstedeværelsen af ”den nærmeste udviklings zone”¹.

Det er ligeledes vigtigt at skabe læringsrum der giver mulighed for flow² i barnets leg og læring.

Den pædagogiske praksis tager udgangspunkt i en anerkendende³ tilgang til det enkelte barn og fællesskab. Dagtilbuddets pædagogiske læreplan skal afspejle denne tilgang.

For at børnene har mulighed for at opnå optimalt læringsudbytte af dagligdagen, skal personalet i dagtilbuddet skabe gunstige læringsmiljøer og læringsrum for alle børn.

Ved læringsmiljø forstås bredt dagtilbuddets kultur, atmosfære, personalets rolle, de fysiske rammer, organisering og de metoder, der bruges i det enkelte dagtilbud til at fremme børns læring.

Mælkevejens pædagogiske læreplan

Formålet med denne læreplan kan deles op i tre overskrifter, nemlig:

- **Et internt styreudvalg**, der giver en fælles forståelse for Mælkevejens målsætninger og metoder, samt sikre at de er alment kendt af hele personalegruppen. Samtidig er planen et redskab i en evaluerings- og dokumentationsproces.
- **Et redskab der informerer** forældrene og andre om Mælkevejens virke og om hverdagen og de mål og metoder vi arbejder med for at forbedre børn og voksnes liv i Mælkevejen.
- **En mulighed for tilbagemelding** til forvaltningen, politikerne og forældrebestyrelsen, således at den pædagogiske praksis bliver kendt.

I Mælkevejen ønsker vi at vægte alle tre formål – men vi må nok indrømme at hovedvægten ligger i del et, et styreudvalg internt i Mælkevejen.

Pædagogiske værdier

Grundlaget for Mælkevejens børnesyn og pædagogiske værdier er et demokratisk og ligeværdigt menneskesyn, hvor børns medinddragelse og medleven i hverdagen er en betingelse. I Mælkevejen tror vi på menneskets muligheder og retten til selv at kunne vælge og forme sit liv. Det betyder ikke, at vi ikke er bevidste om, at alle børn – og familier reelt ikke har lige vilkår. Der er sociale, kulturelle og økonomiske forskelle også blandt Mælkevejens familier. Disse samfundsmæssige forskelle har en indflydelse på livet i Mælkevejen.

Børn er grundlæggende stærke og har mange ressourcer. Det enkelte barn er unikt og har krav på at blive behandlet med respekt og individuelt inden for de fællesskaber, der findes i samfundet. Ligesom barnet har krav på omsorg, kærlighed og forståelse som udgangspunkt for sin udvikling og opvækst.

I Mælkevejen værdsætter vi fællesskaber mellem børn og mellem børn og voksne. Disse fællesskaber skal være rummelige og udviklende.

Vores overordnede målsætning:

Mælkevejen er en 0-6 års institution, hvor børn og voksne bliver mødt i en atmosfære af engagement, tillid og tryghed.

Et sted hvor børnene trives og udvikler sig, under hensyn til den enkelte og fællesskabet – således at de kan møde livet med glæde, mod og lyst til at deltage.

Pædagogiske principper

Pædagogikken i Mælkevejen bygger på en række af principper. Mange har vi til fælles med størstedelen af den danske institutionsverden, nemlig:

- Børn anerkendes som unikke personer, og de voksne tager afsæt i deres behov.
- Børns udvikling omfatter deres følelser, intellekt, og deres fysiske, kulturelle og sociale side.
- Børns nære relationer vægtes højt.
- Børn tilbydes en mangfoldighed af aktiviteter.
- Der er et tæt samarbejde mellem forældre og personale i hverdagen, når børn afleveres og hentes, ved forældresamtaler, forældremøder og andre mere traditionsbundne forældreaktiviteter.
- Mælkevejens pædagogik foregår i alle hverdagens aktiviteter, rutiner, små og store projekter, i indretningen af vores lokaler/legeplads og i mødet mellem børn og voksne.

Og selvom ovenstående pædagogiske principper ligger nogenlunde fast, så bestræber Mælkevejen sig samtidig på, at være et sted, hvor vi er i konstant udvikling og løbende justerer den pædagogiske praksis, så den passer til den aktuelle børnegruppes behov.

Læringsforståelse

Børn ved hvad de har lyst til – nærværende voksne ved hvad de har brug for!

Det hedder ”lære”-planer, men det er ikke et forsøg på at lave skole allerede i vuggestuen og børnehaven. Af loven fremgår det, at ”*læring i dagtilbuddet skal bidrage med at sikre en harmonisk overgang til fritidslivet og skolen*”. Men der står mere uddybende om den læring, som de pædagogiske læreplaner skal lægge op til, i ”bemærkningerne” til lovforslaget:

”At lære forbindes ofte med noget, der foregår i skolen, men læring er ikke det samme som katederundervisning. ...Læring handler om dannelse, udvikling og forandring. Det er en proces, hvor personen omformer og udvikler sin viden, sin forståelse og sine færdigheder.”

Og:

”Legen anses som fundamental og et middel til udvikling af børns sprog, kreativitet og sociale færdigheder. Legen giver barnet mulighed for at afprøve, hvad barnet er god til, hvad barnet kan og hvad barnet bliver til”.

I Mælkevejen tager vi udgangspunkt i ovenstående, så det er vigtigt for os at skabe ”tid og rum”, hvor der er plads til, at leg og venskaber kan dyrkes. Dette sker både i de aldersopdelte grupper, men også på tværs af alder, vuggestue og børnehave. Derfor ser vi blandt andet vores fælles legeplads, og vores fælles åbning, hvor vuggestue- og børnehavebørn mødes, som et stort aktiv for både små og store. Små børn lærer ved at imitere deres omgivelser, og vi ser derfor tit hvordan vuggestuebørnene efter samvær med børnehavebørnene tilegner sig nye kompetencer og roller.

Praksis fortælling:

Ved morgenåbning har det gennem en periode været populært mellem børnene, at bygge en bus ud af vores små stole og runde hynder. Det er børnehavebørnene der er styrende i legen, de uddeler roller og opgaver til de mindre børn, bestemmer hvor de skal sidde i bussen, hvor bussen køre hen og hvilke sange der skal synges. De voksne er med på sidelinien, og sikre, at der skabes plads til alle børnene i bussen. En morgen hvor der kun er vuggestuebørn spørger en vuggestuepige på 2 et halvt år en voksen om de ikke skal lege bus. Den voksne spørger til hvordan de skal gøre dette. Og pigen går derefter i gang med at vise hvordan bussen skal bygges. Efter kort tid er hun helt optaget og i gang med at uddele roller til de andre vuggestuebørn.

Legen kan ikke stå alene, der er brug for voksne på sidelinien, der støtter, guider og udfordrer børnene. Derfor er det også vigtigt at de voksne skaber læringsrum, aktiviteter, ture og kulturelle oplevelser der giver børnene kendskab til, for dem, endnu ukendte muligheder.

Ovenstående sikrer vi blandt andet ved, at vi i Mælkevejen arbejder med at opdele børnene i aldersopdelte grupper, der samles flere gange ugentligt og laver planlagte pædagogiske aktiviteter.

Men vi tror på, at læring af noget der foregår hele tiden, også indimellem børnenes leg og de planlagte pædagogiske aktiviteter. En stor del af hverdagen i et dagtilbud består af **rutiner**. Hver dag bruger børnene og de voksne tid i garderoben, når børnene skal have tøj på og af i forbindelse med at skulle ud på legepladsen, på tur, eller have skiftet tøj fordi de har haft et 'uheld'. Vi spiser frokost hver dag, vasker hænder, der er børn der skal have skiftet ble, de små børn skal sove til middag, vi spiser eftermiddagsfrugt og meget mere. Derfor tror vi i Mælkevejen på, at det også er vigtigt, at der er tænkt pædagogik ind i de mange rutiner. Vi bestræber os på, at disse daglige rutiner bruges til at se og styrke det enkelte barns alsidige personlige udvikling, og at den voksne har rollen som den der støtter og motiverer – frem for at 'gøre tingene for børnene', og på den måde fratager dem muligheden for udvikling.

Hver gang vi gør noget for et barn, som det godt selv kan, hindrer vi det en lille smule i dets udvikling.

Praksisfortælling – vuggestuen:

Når der skal spises frokost i vuggestuen er det på skift et barn fra hver vuggestuegruppe der sammen med to voksne henter de to vogne med al maden på. I køkkenet møder de Bente, der har lavet maden, og får en lille snak, inden børnene og de voksne i fællesskab skubber vognene ned på stuerne. På vejen skal vognen styres omkring flere hjørner og ind gennem døråbninger – noget der kræver koncentration og motorisk snilde. Efter maden er spist og det brugte service er samlet på de to vogne skal det tilbage i køkkenet. Også her hjælper to børn, og der er mulighed for at sige tak for mad til Bente, inden det er 'puttetid'.

Selvom det sikkert ville tage den voksne få sekunder at udføre ovenstående rutine alene, så tror vi på, at det er vigtigt at børnene er med i disse daglige gøremål. I ovenstående daglige rutine har vi i vuggestuen særligt fokus på det enkelte barns alsidige personlige udvikling. Der er stor forskel på om det er barnet der lige har lært at gå, eller barnet der snart er på vej i børnehaven og har et udviklet sprog. Hvert barn skal støttes lige der hvor det er i sin udvikling, til at få en god oplevelse, så det føler sig betydningsfuldt og som en vigtig del af fællesskabet.

Praksisfortælling – børnehaven:

Selvom det er sommer styrter regnen ned og det er tid til at skulle på legepladsen. I et hjørne af garderoben er to piger og en dreng i gang med at tage regntøj på, inden de skal ud og lege. Begge piger er næsten færdige, mens lynlåsen er lidt af en udfordring for drengen. Da der kommer en voksne forbi spørger drengen om hjælp til at få den lynet. Den voksne fortæller, at hun lige er på vej til at hjælpe nogle af de mindre børn på toilettet, men om drengen måske har nogle venner der kan hjælpe ham. Den ene af de to piger melder sig straks på banen og giver drengen en hjælpende hånd – alt imens hun fortæller de to andre børn; at, engang var det også svært for hende at lyne lynlåse. Inden den voksne går videre, takker hun pigene for at hun hjalp sin ven, når hun nu ikke have tid. Drengen tager tråden op, og siger også tak til pigene.

Vores læringsmål for den tid vi bruger i børnehavegarderoben er, at styrke det enkelte barns selvhjulpethed i forhold til af- og påklædning, samt at børnene udvikler deres sociale kompetencer. Dette gør vi ikke, hvis vi lyner alle børnenes lynlåse, eller 'stresser' på dem når vi skal i tøjet. I ovenstående eksempel er den voksne en god rollemodel, der dels ikke hurtigt lyner lynlåsen for barnet, og dels giver børnene en mulighed for at være en 'god ven'.

Pædagogiske kendetegn/profil

Mælkevejen er en lille integreret institution, med 20 vuggestuebørn og 38 børnehavebørn. Vi bor i nybyggede lokaler, der blev indviet i 2011. Det at vi ikke er så mange, samt lokalernes muligheder gør, at børnene og de voksne er tætte på hinanden. Vi bestræber os på at give plads til, at alle børn og deres familier, er en naturlig del af Mælkevejens fællesskab. I disse år, hvor individualiseringen af det enkelte menneske overalt i samfundet bliver stærkere og stærkere, vil vi gerne holde fast i og blive ved med at lægge vægt på, at det er vigtigt at tilhøre en gruppe. Det er vigtigt for tryghedens, overskuelighedens, fællesskabets og samhørighedens skyld.

Så selvom vi primært planlægger de målsatte pædagogiske aktiviteter i børnenes årgangsgrupper, så har vi valgt, at børnene i vuggestuen er opdelt i to aldersintegrerede grupper (Bjørne og Drager), da vi mener, at megen lærdom om hensyn og respekt kan hentes her.

Og på samme måde er børnene i børnehaven i en stor gruppe – Mælkevejens børnehaven, da det er vigtigt, at børnene også føler sig som en del af dette fællesskab, og ikke kun som en del af deres årgangs-gruppe.

I grupperne lytter vi til hinanden, skændes, tager på tur sammen, leger på tværs af alder, bliver uvenner og forhåbentlig venner igen. Vi er alle forbundne på godt og ondt. Det skal ikke kun hedde; 'mig mig mig' hele tiden – ofte kan det også være os, der er vigtigst. Vi skal alle sammen være her, og vi kan bruge hinanden.

Om morgen åbner vuggestuen og børnehaven sammen, og børn og forældre bliver taget imod i vores fælles rum, som ligger i forbindelse med vores indgang. Her er det vigtigt for os, at både rammerne – vores indretning og legetøj, og stemningen er tryk, åben og indbydende, så alle føler sig velkomne og får en god start på dagen. Om eftermiddagen lukker vuggestuen og børnehaven sammen, og vi er enten på legepladsen, i den ene eller den anden ende af huset, eller i vores fællesrum.

Pædagogik er relationer. Pædagogarbejde er relationsarbejde. Og som pædagogisk personale har vi ansvaret for relationen til barnet og familien. Vi bestræber os på, at have en åben dialog med forældrene omkring deres børns trivsel, og vi inddrager andre relevante samarbejdspartnere efter behov – og altid efter dialog med forældrene.

I Mælkevejen vil vi gerne være et sted, hvor vi konstant reflekterer over, hvordan vi møder børnene og hvilket udviklingspotentiale vi understøtter. Via den fysiske indretning og aktiviteterne i Mælkevejen forsøger vi at skabe relevante rammer for det pædagogiske arbejde i forhold til børnene.

Dagtilbuddets valg af pædagogiske metoder i forhold til den didaktiske del af læreplansarbejdet

I Mælkevejen arbejder vi ud fra en overordnet årsplan, hvor vi har særligt fokus på to læreplantemaer/fokuspunkter i tre måneder af gangen. Dette giver mulighed for fordybelse, og for i de enkelte perioder, både at arbejde med projekter i henholdsvis vuggestuen, børnehaven og de aldersopdelte grupper, men også tid til fællesprojekter på tværs af huset.

Naturen og årstiderne er et oplagt, evigt aktuelt emne og fokuspunkt, som også står nævnt i vores årsplan, og som vi bruger som læringsrum, og som udgangspunkt for aktiviteter med børnene.

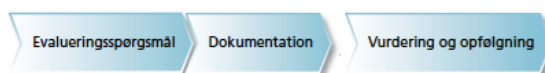
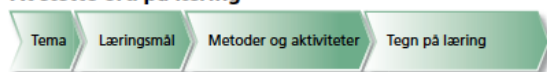
Når vi i Mælkevejen skal planlægge, sætte mål for, reflektere over og evaluere vores praksis, bruger vi materialet ”*Tegn på læring*”, som er udarbejdet af EVA (Danmarks Evalueringsinstitut)⁴.

I Mælkevejen har vi en ugentlig skemalagt time i henholdsvis vuggestuen og børnehaven, som er sat af til den pædagogiske planlægning og refleksion.

Nedenstående procespil viser de forskellige elementer det pædagogiske personale har fokus på i planlægnings-, refleksions-, og evalueringsprocessen.

Procespilen

At sætte ord på læring

At evaluere læring

Processen bruges til at opsamle det pædagogiske personales faglige vurderinger af den pædagogiske praksis og den læring der finder sted hos børnene. 'Tegn på læring' har fået sit navn fordi det refererer til alle de tegn som børnene viser på at de lærer og udvikler sig – det kan for eksempel være handlinger, ord eller kropssudtryk.

Processen er opdelt i to faser:

- 1) I den første fase planlægges aktiviteten og der sættes **mål** for læringen, det aftales hvilke **metoder** der skal bruges, samt hvilke **tegn** på læring vi arbejder på at opnå.
- 2) I den sidste fase evalueres aktiviteten, hvor der fokuseres på, om de planlagte **læringsmål** blev indfriet. Dette gør, at vi kan vurdere, om det er en aktivitet vi skal gentage, eller om vi skal justere på den.

På de næste 6 sider følger 2 eksempler på udfyldte EVA-skemaer:

- Vuggestuens ”*Sociale kompetencer-projekt*” der foregik i foråret 2016
- Børnehavens ”*Stav med din krop-projekt*” der foregik i foråret 2016

Eksempel: Vuggestuen – ”Sociale kompetencer”

Tema: Sociale kompetencer		☐ Alsidig personlig udvikling ☒ Sociale kompetencer ☐ Sproglig udvikling ☐ Krop og bevægelse ☐ Naturen og naturfænomener ☐ Kulturelle udtryksformer og værdier
Børnegruppe: Vuggestuen	Tidsperiode: marts. - april 2016	
Læringsmål	Tegn på læring	
<p>Sociale kompetencer:</p> <ul style="list-style-type: none"> - At børnene knytter venskaber - At børnene er opmærksomme på hinanden - At børnene "hjælper" hinanden/trøster hinanden 	<p>Sociale kompetencer:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Børnene leger med hinanden og søger hinanden udenfor de planlagte aktiviteter - Børnene rækker hinanden frugten - Børnene venter på tur - Børnene hjælper hinanden i garderoben - Børnene trøster hinanden 	
Metoder og aktiviteter		
Hvad gør vi? <p>Er opmærksomme på at vi sætter ord på alt der skal se og mens det sker. Giver masser af plads til, at børnene kan hjælpe hinanden og lave nogle af de "praktiske" ting, som at række hinanden frugt og hjælpe hinanden i garderoben.</p> <p>Særlig opmærksomhed til "samling", hvor vi synger sang der kræver at børnene er opmærksomme på hinanden. Børnene skiftes til at vælge en sang fra sangkufferten.</p> <p>Bruger ekstra tid i garderoben, så børnene kan hjælpe hinanden - og sig selv.</p> <p>Vi har aktiviteter omkring følelser - sur, glad, ked af det. Vi kigger på vores ansigter og maler "smileys"/paptallerkner med ansigter.</p>	Hvem gør hvad? <p>Alle de voksne i vuggestuen er med. Vi har særligt fokus på at have en positiv tone, der støtter børnene i at se hinanden.</p> <p>Vi er alle ansvarlige for, at prioritere at sætte ekstra tid af til af- og påklædning i garderoben.</p>	
		<input type="button" value="Gem skema"/>

Tema: Sociale kompetencer		☐ Alsidig personlig udvikling ☒ Sociale kompetencer ☐ Sproglig udvikling ☐ Krop og bevægelse ☐ Naturen og naturfænomener ☐ Kulturelle udtryksformer og værdier
Børnegruppe: Vuggestuen	Tidsperiode: marts - april 2016	

Evaluerings spørgsmål	Dokumentation – metode
<ul style="list-style-type: none"> - Hjælper børnene hinanden i garderoben? - Rækker børnene hinanden frugten? - Kan børnene vente på tur? - Trøster børnene hinanden? 	<p>Fotos</p> <p>Vi deler praksisfortællinger med hinanden</p> <p>børnenes egne produkter (smiley) og plancher hænges op i gangen, så vi kan tale om dem undervejs</p>

Dokumentation – indsamling
<p>Hvem gør hvad?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Fotos tages af den der ikke har "teten" ved samlingen. - Vi er fælles om at få taget fotos. - Lonni vælger og sender til Lærke, som printer. - Vi er fælles om at lave plancher og Assia hænger op.

Gem skema

Tema: Sociale kompetencer		☐ Alsidig personlig udvikling ☒ Sociale kompetencer ☐ Sproglig udvikling ☐ Krop og bevægelse ☐ Naturen og naturfænomener ☐ Kulturelle udtryksformer og værdier
Børnegruppe: Vuggestue	Tidsperiode: marts - april 2016	

Vurdering og opfølgning

Hvad viser dokumentationen om vores evalueringsspørgsmål?

På fotos kan vi se, at børnene var rigtig gode til at hjælpe hinanden i garderoben og til at række hinanden ting ved bordet.

Flere børn krammer på fotos og tager hinanden i hånden.

Rigtig mange børn "hjælper" hinanden udenfor de pædagogiske aktiviteter - altså når vi ikke havde særligt fokus på det. F. eks. på legepladsen og på stuen.

Hvad har vi lært af forløbet?

- At det er godt givet ud, at have meget tid i garderoben, så det at tage tøj på og af, samt hjælpe hinanden bliver en pædagogisk aktivitet i sig selv.

- At det er vigtigt vi sætter ord på hvad der skal ske, og hvad der sker, så børnene bliver bevidste omkring det at "hjælpe" og aflæse hinanden - er hun glad, ked af det eller sur!

- At vi skal give børnene tid til at hjælpe hinanden, i stedet for hurtigt selv at gøre det.

Hvad tager vi med os fremover?

- At vi forsat skal have forløb, hvor vi har fokus på sociale kompetencer - da børnegruppen jo hele tiden ændre sig.

- At det er afgørende, at vores egen tone er positiv og at vi er tålmodige.

- At vi skal give os tid i garderoben, til samling og i andre situationer, til at børnene kan øve sig og hjælpe hinanden.

Eksempel: Børnehaven – ”Stav med din krop”

Tema: STAV MED DIN KROP		☐ Alsidig personlig udvikling ☐ Sociale kompetencer ☒ Sproglig udvikling ☒ Krop og bevægelse ☐ Naturen og naturfænomener ☐ Kulturelle udtryksformer og værdier
Børnegruppe: Gruppe 10	Tidsperiode: jan. - april 2016	

Læringsmål	Tegn på læring
<p>SPROG:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kendskab til forskellige bogstaver/alfabetet/skriftsprog <p>KROP OG BEVÆGELSE:</p> <ul style="list-style-type: none"> - At børnene bliver motorisk udfordret, og lære at bruge deres krop til nye ting - Børnene samarbejder og lære at røre ved hinanden på en rolig, tryk og respektfuld måde 	<p>SPROG:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Børnene genkender bogstaverne - Børnene kan "tegne"/skrive deres eget navn <p>KROP OG BEVÆGELSE:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Børnene bruger deres krop til at forme bogstaver - Børnene er aktive i de forskellige aktiviteter - Børnene bruger deres kroppe relevant, det vil sige er aktive i de "vilde" aktiviteter, og rolige i de "stille" aktiviteter

Metoder og aktiviteter	
<p>Hvad gør vi?</p> <p>Generelt for alle aktiviteterne gælder det, at der er fokus på en legende tilgang, hvor fantasien og kreativiteten kan komme i spil.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Stop-dans, hvor børnene skal danse og når musikken stopper forme det første bogstav i deres eget navn/Stop-dans, hvor børnene skal danse og når musikken stopper forme et bogstav efter eget valg Lege med bogstavs-træklodser: <ul style="list-style-type: none"> - Forskellige varianter af "kimsleg" - hvor det går ud på, at et barn på skift får lov til at kigge på et antal træ-bogstaver, og barnet derefter skal huske bogstaverne uden at kunne se dem. Eller samme leg, hvor de andre børn fjerner et bogstav. - Skrive sit navn med træ-bogstaver - Skrive dele af alfabetet med træ-bogstaver - Skrive bogstaver på hinandens rygge med fingeren, og barnet der bliver skrevet på skal gætte hvilket bogstav 	<p>Hvem gør hvad?</p> <p>Sami forbereder sig og "leger" med børnene når der er "før-skolegruppe" - mindst en gang pr. uge.</p> <p>Sami laver en plan, så børnene for mulighed for at lege/arbejde i mindre grupper</p>

Gem skema

Tema: STAV MED DIN KROP		☐ Alsidig personlig udvikling ☐ Sociale kompetencer ☒ Sproglig udvikling ☒ Krop og bevægelse ☐ Naturen og naturfænomener ☐ Kulturelle udtryksformer og værdier
Børnegruppe: Gruppe 10	Tidsperiode: jan. - april 2016	

Evaluerings spørgsmål	Dokumentation – metode
<p>SPROG:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kan børnene genkende forskellige bogstaver? - Kan børnene "tegne"/skrive deres eget navn? <p>KROP OG BEVÆGELSE:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kan børnene forme bogstaver med deres krop - individuelt og i grupper - Deltager børnene og er de glade og aktive? - Kan børnene "passe" på hinanden når de skal "tegne" på hinandens rygge? 	<ul style="list-style-type: none"> - Video og Fotos - Praksisfortællinger - Se på børnenes egne "produktioner"

Dokumentation – indsamling
<p>Hvem gør hvad?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Sami tager fotos og video - Nogle gange deltager Maria (kulturpædagog) og Tine eller Mikkel, så kan de også tage fotos/video

Gem skema

Tema: STAV MED DIN KROP		☐ Alsidig personlig udvikling ☐ Sociale kompetencer ☒ Sproglig udvikling ☒ Krop og bevægelse ☐ Naturen og naturfænomener ☐ Kulturelle udtryksformer og værdier
Børnegruppe: Gruppe 10	Tidsperiode: jan. - april 2016	

Vurdering og opfølgning

Hvad viser dokumentationen om vores evalueringsspørgsmål?

- På både fotos og video kunne vi se, at børnene deltog aktivt og var meget interesseret og positive i forhold til de forskellige aktiviteter.
- Alle børnene lærte at genkende forskellige bogstaver, og alle børn kunne i slutningen af forløbet skrive/"tegne" deres eget navn.
- Børnene var meget hurtige til at "fange" ideen om at bruge sin krop til at stave/forme bogstaver med.
- Børnene var hensynfulde i både de vilde og de rolige fysiske aktiviteter.

Hvad har vi lært af forløbet?

- Børnene havde meget forskellige tilgange til skriftsproget/bogstaverne, de forskellige aktiviteter gjorde, at mange forskellige læringsstile blev tilgodeset.
- Det var godt at opdele børnene i mindre grupper.

Hvad tager vi med os fremover?

- Forløbet var så stor en succes, at vi vil gentage det sammen med den næste før-skolegruppe (gruppe 11)
- Det var godt at arbejde med børnene i mindre grupper af ca. 6 børn.

Slet skema

Gem og send skema

Gem skema

Nedenstående skemaer viser de planlagte læringsrum i henholdsvis vuggestuen og børnehaven. Vi justerer skemaerne løbende, i forhold til den aktuelle børnegruppe.

Når vi planlægger hvilke pædagogiske aktiviteter der skal finde sted i de forskellige læringsrum, er det med udgangspunkt i vores aktuelle læreplanstemaer/fokuspunkter, og for en måned af gangen. På denne måde giver vi plads til fordybelse, og projekter der strækker sig over flere uger.

Vuggestuen: Planlagte pædagogiske aktiviteter:

MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORS DAG	FREDAG
<i>Samling</i>	<i>Samling</i>	<i>Samling</i>	<i>Samling</i>	<i>Samling</i>
Mandag på stuen/legeplads	Drager: TUR Bjørne: læreplanstemaer	Science gr. Sprog gr.	Bjørne: TUR Drager: læreplanstemaer	Stuedag

Børnehaven: Planlagte pædagogiske aktiviteter:

MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORS DAG	FREDAG
Mandag på stuen/legeplads	Årgang 11: TUR Årgang 12: læreplanstema	Årgang 13: TUR <i>Fælles Samling</i>	Årgang 12: TUR Årgang 13: læreplanstema	Årgang 11: læreplanstema

Mælkevejens årsplan 2016-2018

I de følgende årsplaner for 2016/2018 står de overordnede temaer vi arbejder med, og eksempler på planlagte projekter. Alt står der ikke, da vi løbende planlægger for en måned af gangen.

ÅRSPLAN 2016/2017

Juni/Juli/August - Sommer

Læreplanstema/fokuspunkt: *Natur og Naturfænomener***Vuggestuen**

Tema: Fra Jord til bord
Modtagelse af nye børn

Børnehaven

Modtagelse af nye børn
Uge 35: Start på vores planlagte aktiviteter i de aldersopdelte grupper
Fodboldturnering

Traditioner/Fælles

Sommerferie – aktiviteter på tværs.
August: Minibussen
26/8 Science-Sommerfest

September/Oktober/November - Efterår

Læreplanstema/fokuspunkt: *Krop og bevægelse & Barnets alsidige personlige udvikling***Vuggestuen**

Science gruppe
Sprog gruppe
Kultur gruppe

Børnehaven

SESAM- sproggruppe
Årgang 11:
Førskolegruppe.
Aktiviteter i aldersopdelte grupper

Traditioner/Fælles

LTU-opstart
Forældremøde/konsultationer
Jule-hygge fest
Besøg af

December/Januar/Februar - Vinter

Læreplanstema/fokuspunkt: *Inklusion & Sociale kompetencer***Vuggestuen**

Jul/Fastelavn

Science gruppe
Sprog gruppe

Børnehaven

Jul/Fastelavn

Aktiviteter i aldersopdelte grupper

Traditioner/Fælles

Jule-hygge fest
Besøg af julemand/politi
Fastelavn

Marts/April/Maj - Forår

Læreplanstema/fokuspunkt: *Kultur og kulturelle udtryksformer & "Kulturhistorie"***Vuggestuen**

Science gruppe
Sprog gruppe

Børnehaven

Aktiviteter i aldersopdelte grupper

Traditioner/Fælles

Fælles forældremøde
Børnekulturfestival

ÅRSPLAN 2017/2018

Juni/Juli/August - Sommer

Læreplanstema/fokuspunkt: *Science***Vuggestuen**

Uge 35: Start på vores planlagte aktiviteter i de aldersopdelte grupper

Børnehaven

Uge 35: Start på vores planlagte aktiviteter i de aldersopdelte grupper

Fodboldturnering

Traditioner/Fælles

26/34: Sommerferie – aktiviteter på tværs.

Sommerfest

September/Oktober/November - Efterår

Læreplanstema/fokuspunkt: *Natur og naturfænomener & Sprog***Vuggestuen**

Science gruppe
Sprog gruppe

Børnehaven

Aktiviteter i aldersopdelte grupper

Traditioner/Fælles

Forældremøde/
konsultationer

December/Januar/Februar - Vinter

Læreplanstema/fokuspunkt: *Krop og bevægelse***Vuggestuen**

Fastelavn

Science gruppe
Sprog gruppe

Børnehaven

Aktiviteter i aldersopdelte grupper

Traditioner/Fælles

Jule-hygge fest
Besøg af
julemand/politi

Marts/April/Maj - Forår

Læreplanstema/fokuspunkt: *BMV & Barnets alsidige personlige udvikling***Vuggestuen**

Science gruppe
Sprog gruppe

Børnehaven

Aktiviteter i aldersopdelte grupper

Traditioner/Fælles

Fælles forældremøde

Børnekulturfestival

Inklusion – Børn i udsatte positioner

I Mælkevejen dækker overskriften ”Inklusion – Børn i udsatte positioner” alle de børn som enten konstant eller i en kortere periode ikke har mulighed for at profitere af den pædagogiske hverdag på lige fod med den andre børn, og hvis trivsel og udvikling vi derfor er bekymret for.

Det kan være børn, hvor behovet for en særlig indsats er knyttet til ydre forhold omkring barnet, eksempelvis:

- Forældres skilsmisse
- Dødsfald i den nære familie
- Tab af et elsket kæledyr
- At barnets familie i korte eller længere perioder har svære sociale eller økonomiske vilkår

Eksempler på børn, hvor behovet for en særlig indsats er knyttet til barnet selv kan være:

- Børn med permanente eller forbigående fysiske handicap
- Børn der på grund af sygdom kommer ”bagud” i deres udvikling – *det kan være vuggestuebarnet der har mellemørebetændelse gentagende gange og derfor ikke udvikler sit sprog alderssvarende*
- Over- eller undervægtige børn
- Børn med udfordringer i forhold til at begå sig og deltage i sociale fællesskaber

Det er vigtigt at pointere, at det at have brug for en særlig indsats ikke nødvendigvis er noget negativt. Det kan for eksempel være, at et barn ikke har så mange venner og derfor har et *særligt behov* for at få hjælp til at få nogle flere.

Vi arbejder ud fra en overbevisning om:

- At vi behandler alle børn ens ved at behandle dem forskelligt
- At alle børn har ret til at være en del af Mælkevejens fællesskab
- At vi skal fokusere på det enkelte barn og børnegruppens kompetencer frem for mangler

I praksis betyder ovenstående, at vi ser på hvad det enkelte barn har brug for, så det igen kan deltage og profitere af den pædagogiske hverdag og komme videre i sin udvikling.

Praksisfortælling – Mælkevejens vuggestue

Ind i mellem er der børn der har svært ved at deltage positivt i børnefællesskaberne, nogle slår, andre bider eller er hurtigt ”ude med riven”. Disse børn får nemt en uheldig status og rolle i de andre børns øjne. Vi er som voksne opmærksomme på, at netop disse børn også har brug for at gøre sig heldigt bemærket. Det kan være ved at lade dem hente bleer på depotet – en vigtig opgave i Mælkevejen. Og ved at de voksne både roser barnet, og taler om hvordan barnet hjalp ”os alle” i de andre børns påhør.

Praksisfortælling – Mælkevejens børnehave

Inklusion er også at være på forkant med tingene. Som når vi i børnehaven skal modtage en stor gruppe børn fra vuggestuen. Vi taler med de "gamle" børn om hvad der skal ske. Indbyder dem til at komme med forslag til hvordan vi bedst tager i mod de nye børn, og hvordan de kan hjælpe de nye med at lære børnehaven at kende og føle sig velkommen. Eksempelvis ved at de fortælle og viser hvordan vi spiser frugt, at de kan hjælpe de nye børn i garderoben og trøste hvis en er blevet ked af det.

Metoder/midler

- Vi samarbejder med forældrene og anser dem som kompetente samarbejdspartnere. Det betyder, at vi altid bestræber os på, at gå i dialog med forældrene om barnets trivsel.
- Vi samarbejder med og henviser til andre kompetente sagkyndige, som Rødovre kommune råder over, eksempelvis tale/høre pædagoger, psykologer, sagsbehandlere, pædagogiske konsulenter, sundhedsplejen m.m.
- Vi arbejder med, at vi i den pædagogiske planlægning og hverdag skaber muligheder for inklusion.
- Vi samarbejder internt i vores personalegruppe om at dele glæder og sorger i arbejdet med de børn, der kan have det svært.

Overgange: Hjem – dagtilbud – skole

At starte i daginstitution er altid en stor omvæltning for barnet og som oftest også for forældrene. Derfor er det ikke uden betydning hvordan denne start og de kommende overgange i barnets institutions- og skoleliv foregår.

I Mælkevejen bestræber vi os på, at der er tryghed og genkendelighed i overgangen – for barnet og familien. Samt at Mælkevejen er et sted, hvor der er plads og åbenhed i forhold til alle børn og familier.

Besøg i Mælkevejen og kontakt med pladsanvisningen:

Mælkevejen modtager mange henvendelser fra forældre der gerne vil se institutionen inden de foretager det endelige institutionsvalg. Vi åbner gerne vores døre og tilbyder en informerende rundvisning i huset, hvor der er mulighed for at mærke stemningen og stille spørgsmål. Det kan nemt blive til mange rundvisninger på et år og da vi gerne vil tage hensyn til Mælkevejens børns tryghed og trivsel, har vi valgt, at rundvisninger primært er mulige kl. 10 og 10.30 og altid efter forudgående aftale pr. telefon eller mail. Selve opskrivningen til en plads i Mælkevejen foregår via pladsanvisningen og det er også her forældrene kan blive oplyst om venteliste m.m.

Overgangen fra hjemmet til vuggestuen:

Når et barn har fået plads i Mælkevejen og forældrene kontakter os, inviterer vi altid familien til at komme på besøg inden selve starten. På den måde får barnet og forældrene mulighed for efterfølgende, at tale om hvad det er der skal ske. Og vi kan sammen med forældrene aftale hvordan indkøringen skal foregå, og

henviser til vuggestuens folder, med praktiske oplysninger, som ligger på vores hjemmeside: (<https://rk.inst.dk/Document/DocPage.aspx?Location=IP.12&id=33935&ctx=ip&PublicMenuNodeId=845>)

Selvom børn og familier har forskellige behov, er det vores mange års erfaring og anbefaling, at forældre afsætter en uge til selve indkøringen, hvor barnet gradvis bliver præsenteret for alt det nye. Samt en uge efterfølgende, hvor forældre henter barnet tidligt til at starte med og langsomt udvider tidsrummet barnet er i vuggestue, så barnet får mulighed for gradvis at lære flere af vuggestuens rutiner, børn og voksne at kende.

Under selve indkøringen taler vi med forældrene om barnets kommende tid i Mælkevejen – den daglige rytme og andre praktiske informationer. I denne dialog er det ligeledes vigtigt, at forældrene er åbne og indvier personalet i barnets liv hidtil, samt om andre ting der kan have indflydelse på barnets trivsel. Denne dialog er med til, at vi og forældrene i fællesskab kan få etablere et godt samarbejde. Efter 3 måneder tilbyder vi nye forældre en trivselssamtale, med fokus på barnets trivsel og start i Mælkevejen.

Vi ved det kan være følelsesladet, at aflevere ens barn til daginstitutionen, ligesom nogle afleveringer er sværere end andre og vi opfordrer derfor meget til, at forældrene, særligt i den første tid, benytter sig af muligheden for at ringe og høre hvordan det går. Vi ringer altid til forældrene hvis vi skønner det nødvendigt.

Overgangen fra vuggestuen til børnehaven

Som udgangspunkt ”flytter” vi børnene fra vuggestuen til børnehaven på et tidspunkt mellem barnet er cirka 2 år og 10 mdr. og senest den 1. i den måned barnet fylder 3 år. Det sidste halve år i barnets tid i vuggestuen er der særligt fokus på, at barnet nu nærmer sig en overgang. De ”store” vuggestuebørn fra de to stuer har mange fælles aktiviteter:

- Vi planlægger særlige pædagogiske aktiviteter, forløb og ture for dem, hvor de bliver udfordret og mødt lige der hvor de er – nemlig som kommende børnehalebørn.
- Vi planlægger ture og aktiviteter for dem og de ”mindste” børnehalebørn.
- Vi sørger for at de tit er på besøg i børnehaven – eksempelvis besøger og spiser vuggestuebørnene, tirsdag og torsdag den sidste måned, sammen med børnehalebørnene inden de starter.

Det at vi samler børnene i et alders- og udviklingsfællesskab gør, at vi kan give dem passende udfordringer og på den måde kan vi målrettet skubbe på deres udvikling. Fællesskabet i vuggestuens ”storegruppe” hjælper også børnene til at se sig selv som kommende børnehalebørn og det er derfor vores oplevelse, at børnene ofte har nemmere ved at tage skridtet fra vuggestue til børnehave, end deres forældre!

Inden barnet ”flytter” i børnehave tilbyder vi forældrene en forældresamtale, hvor vi taler om hvordan barnet bedst støttes i den kommende overgang – i Mælkevejen og i hjemmet. Fra Mælkevejen deltager både en pædagog fra barnets vuggestue og fra børnehaven.

Da Mælkevejen er en lille integreret institution får vi, børnene og forældre meget foræret i forhold til overgangen fra vuggestue til børnehave. Vuggestuen og børnehaven åbner og lukker sammen dagligt og derudover deler vi jo hus, legeplads og festlige dage. Dette gør, at børnene allerede kender både børnehavens voksne og lokaler.

Den sidste dag i vuggestuen holdes der et ”farvel-til-vuggestuen” på barnets stue, hvor barnet er i centrum til enten morgensamling eller eftermiddagsmåltidet.

Når barnet starter i børnehaven er der en garderobeplads parat til dem med velkomstschild. Den første tid i børnehaven opfordrer vi forældrene til at tænke over, at barnet er på ”overarbejde” i forhold til at begå sig i alt det nye. Det er derfor godt, hvis der er en mulighed for nogle kortere institutionsdage i starten.

Overgangen fra børnehaven til SFO/skole

Når sommeren går på hæld og efteråret står for døren begynder vi igen at samles i de aldersopdele grupper. I førskolegruppen har vi både fokus på, at støtte op om de fysiske og social færdigheder, der giver barnet den bedste start i SFO/skolen. Eksempler herpå kan være:

- om barnet kan vente på tur – behovsudskydelse
- om barnet kan være i centrum
- holde på en blyant, klippe med en saks
- koncentrere sig i længere tid af gangen
- om der er styr på hvordan man omgås venner
- og på barnets evne til at sige til og fra i konflikter

Som vi har skrevet i afsnittet om vores ’*læringsforståelse*’, så tror vi på, at det er gennem legen med aktive, kompetente voksne på sidelinien, at børnene bedst tilegner sig nye kompetencer og færdigheder. Derfor har vi også fokus på, at førskolegruppen ikke er skole, men at det er gennem projekter, leg og andet samvær, at ovenstående ting øves og kommer på plads. Vi vil som noget nyt, have fokus på Science, i den nuværende storegruppe.

Goddag og farvel – den daglige overgang mellem hjemmet og Mælkevejen

Meget kan gøres for at hjælpe den daglige aflevering og afhentning af barnet godt på vej, og tit er det de mange små ting der tilsammen gør en forskel, vi bestræber os derfor på at:

- At ansatte og forældre er gode forbilleder der tydeligt siger goddag og farvel
- Ansatte og forældre er åbne og tydelige i deres kommunikation i forhold til hvornår der siges farvel
- Det er ikke en god ide at forældre ’sniger sig ud’ selvom det er hårdt at høre barnet græde. Hvis forælderen pludselig forsvinder bruger særligt det lille barn unødigt tid og energi på at finde forælderen.
- Træk ikke afskeden ud – hold fast i beslutningen om at gå, også selvom barnet eller I er kede af det. De voksne i Mælkevejen vil hjælpe barnet i den svære stund
- Som forældre hjælper du barnet ved at udstråle sikkerhed med dit kropssprog og ’glæde’ når du går. Det hjælper ikke barnet at du ser ked ud af det.

Det er normalt, at barnet gennem sin institutionstid, har perioder hvor aflevering/afhentning er svær og måske ligefrem konfliktfyldt. I sådan en perioder råder vi forældrene til at tale med os i institutionen om hvordan de ansatte bedst kan støtte forældrene og ligeledes til, at forældrene tager en snak derhjemme, de voksne imellem, så begge forældre er afklaret når de står i ’orkanens øje’. Vigtigst af alt er, at det er de voksne, ansatte og forældre, der tager ansvar for hvornår der skal siges farvel eller hvornår barnet skal med hjem – intet daginstitutionsbarn er gammelt nok til at tage det ansvar, det er de voksnes opgave.

Børnemiljøvurdering

Vi har i marts/april 2015 lavet en børnemiljøvurdering.

En børnemiljøvurdering, BMV, undersøger det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det enkelte dagtilbud. Alle dagtilbud skal udarbejde en skriftlig børnemiljøvurdering mindst hvert tredje år. En børnemiljøvurdering er et redskab, som bruges til at kortlægge, vurdere og udvikle børnemiljøet.

Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og i det omfang det er muligt, skal børnenes egne oplevelser af børnemiljøet inddrages i børnemiljøvurderingen. Det betyder, at man som voksne må forsøge at sættes sig i børnenes sted, og indhente viden direkte fra børnene.

Børnemiljøvurderingen skal indeholde følgende faser:

1. En kortlægning af institutionens fysiske, psykiske og æstetiske (børne)miljø.
2. En beskrivelse og en vurdering af eventuelle børnemiljøproblemer og indsatsområder.
3. En handlingsplan.

I Mælkevejen har vi denne gang brugt de arbejdsredskaber der findes på

Dagtilbudstermometeret: <http://dcum.dk/boernemiljoe/dagtilbudstermometeret>

Mælkevejens BMV/handlingsplaner:

Vi har opdelt Mælkevejens børn i tre aldersgrupper (vuggestuens børn, Børnehavens årgang 11 og årgang 09+10), og lavet en kortlægning, beskrivelse og handlingsplan for hver af de tre grupper.

Kortlægning for vuggestuens børn samt børnehavens årgang 11: Det pædagogiske personale har udfyldt et spørgeskema med en lang række af spørgsmål, der spørger ind til de tre områder. Efterfølgende er besvarelsene blevet tastet ind, og har resulteret i en rapport for hver af de to grupper.

Kortlægning for børnehavens årgang 10 og årgang 09: Børnene i årgang 09 (før-skolegruppen) har på skift været på besøg hos Lærke på kontoret, hvor de har siddet med Ipaden og svaret på spørgsmål ved at trykke på "smileys". Undersøgelsen har været anonym, i det omfang, at kun Lærke har kendskab til børnenes besvarelser. Børnene i årgang 10 har også siddet med Ipaden og svaret på skift, sammen med en af pædagogerne i børnehaven. Alle svarene er blevet samlet i en rapport.

Beskrivelse, vurdering og udarbejdelse af handlingsplanerne: Efterfølgende har vi, i henholdsvis vuggestuen og børnehaven, set på rapporterne (beskrivelserne), og vurderet hvilke fokuspunkter vi skal arbejde med, og sat dem ind i 3 handlingsplansskabeloner.

Vores fokus punkter er:

Vuggestuen:

- ***Børnenes indbyrdes håndtering af konflikter:*** Der er i besvarelsen svaret nej til at børnene selv håndterer deres konflikter. Da empati og forståelse for "de sociale spilleregler" ikke er medfødte egenskaber, har vi i vuggestuen hele tiden fokus på at udvikle disse kompetencer hos børnene. Det gør de voksne ved at sætte ord på børnenes handlinger, og følelser. De voksne er retningsgivende i forhold til hvad der er OK og

ikke OK. De voksne er rollemodeller, og skal være opmærksomme på hvorledes de selv løser konflikter og kommunikerer med kollegaer og forældre.

Eksempel: Kaj og Egil på 1½ og 2 år leger i nærheden af hinanden. Egil opdager at Kaj har en blå bil og tager den ud af hånden på Kaj. Kaj sætter i et skrig og prøver at tage bilen tilbage. Egil skubber Kaj så han falder og nu begynder kaj at græde. Den voksne kommer til, tager Kaj på skødet og trøster ham, mens hun til Egil siger; ”Du vil også gerne lege med en bil. Nu må du give Kaj bilen tilbage og så finder vi en til dig, når Kaj er blevet trøstet.

- **Vores tone:** I besvarelsen har vi svaret ”halvdelen” til spørgsmålet om, ”Børnene dagligt oplever at få skæld ud/talt hårdt til/talt til i hævet toneleje”. Vores besvarelse skyldes de ”spidsbelastning situationer”, hvor der kan opstå lidt kaos. F.eks. efter frokost hvor mange børn skal skiftes, vognen med maden skal køres ud i køkkenet og børnene er trætte inden de skal puttes. Deres overskud er ikke så stort og de kommer nemmere til at skubbe eller drille hinanden. I disse situationer er det sket, at en voksen hæver stemme for at stoppe et barn i at gøre et andet barn skade. Vi vil forsøge at minimere disse situationer ved løbende at have fokus på og justere vores daglige rutiner. Ex. efter frokost ved, at de voksne har faste roller, så vi undgår, at en står alene med mange børn.
- **Mindre støj:** Vi har svaret ”de fleste” til spørgsmålet; ”Om børnene dagligt oplever at blive forstyrret af støj”. Den støj børnene udsættes for, er støj fra andre børn. Vi vil blive bedre til, at dele os op i mindre grupper (en voksen og 3-4 børn) og fordele os i hele huset, udenfor på legepladsen og på små ture ud af huset. Vi vil have ekstra fokus på at deltage aktivt i børnenes lege, så vi kan guide dem og vise dem hvordan man leger.

Børnehaven:

- **Børnenes medbestemmelse:** Vi vil gerne blive bedre til at følge ”børnenes spor”, eksempelvis ved at have fokus på børnenes ønsker og ting de aktuelt er optaget af, når vi planlægger de pædagogiske aktiviteter. Ofte er vi allerede opmærksom på det, men kan blive meget bedre til, at få sat ord på til børnene, så de føler sig hørt og kan se sammenhængen.

Eksempel: En lille gruppe af piger i vores mellemgruppe er optaget af hinanden, og af at synge sange. Den voksne der skal planlægge fredagens samling, trækker pigerne til side, og spørger om de vil hjælpe med at vælge hvilke sange alle børnene skal synge. Pigerne bliver på den måde set, hørt, og kommer til at føle sig betydningsfulde og medbestemmende.

- **Vores tone:** 6 ud af 24 børn havde svaret, ”at de voksne skælder meget ud”. De voksne vil være opmærksomme på deres tone, og at de er rollemodeller, så tales der i hævet toneleje, smitter det af på børnene. Vi arbejdede med punktet i hele Mælkevejen på vores pædagogiske udviklingsdag i april 2015. Derudover vil vi tale med børnene om hvad ”skæld ud” er, og hvad der er en ”tilrettevisning”, så børnene kan begå sig i fællesskabet i børnehaven.

- **Børnenes håndtering af indbyrdes konflikter/drillerier:** ”Drillerier” er et evigtgyldigt emne i en børnehave, som vi konstant har fokus på. Aktuelt har vi planlagt at arbejde med emnet ”Venskab”, når vi har fået fyldt godt op i Årgang 12. Ved at have fokus på ”venskab”, kommer vi ind på hvad det vil sige at være en god ven, og det modsatte, hvad der sker med det andet barn når man driller – følelser m.m. Derudover har vi i Mælkevejen Mary Fondens ”moppe-kuffert”, som vi bruger efter behov, og som indeholder redskaber til at tale med børn om følelser og drillerier.
- **Indretning i børnehaven:** Vi blev i besvarelserne opmærksomme på, at vi kan blive bedre til at lade børnene sætte deres spor i indretningen, ex. ved at deres tegninger m.m. hænges op, og at der ikke hænger ting fra børn der ikke længere går i børnehaven. Derudover har vi valgt at have fokus på, at børnene nemt kan hjælpe til med at holde orden på stuerne, ex. ved at smide legetøj der er i stykker ud, og at kasserne med legetøj er mærket med både billeder af indholdet og tekst. En anden ting vi er blevet opmærksomme på, er behovet for at skabe flere små legemiljøer, hvor en mindre gruppe af børn kan sidde ”uforstyrret” sammen. Huset og de to store grupperum byder os nogle udfordringer, men vi vil forsøge os med rumopdelere der tydeligt signalerer hvad man kan lege hvor, samt at bruge vores lyserøde måtter til at afgrænse legeområder.

Plan for det løbende samarbejde med forældrebestyrelsen om den pædagogiske læreplan – Milepæle

Det pædagogiske arbejde er et fast punkt på dagsordenen til forældrebestyrelsesmøderne. Personale og leder fremlægger, hvordan vi i den kommende tid vil arbejde med læreplanen, hvilke læreplanstemaer/projekter vi har særligt fokus på, og hvilke didaktisk metode vi bruger. Hvis der er spørgsmål eller kommentarer til vores metode, måden vi opdeler børnene på eller lign., diskuteres det her.

Til vores fælles forældremøde i foråret, fremlægges for den samlede forældregruppe, hvordan vi arbejder med pædagogik og læreplanen.

Ved forældremødet i maj 2016 var temaet: *Den gode hverdag* – med fokus på pædagogik i alle de daglige rutiner.

Bilag:

Gældende Lovgrundlag

Formål for dagtilbud

§ 7. Børn i dagtilbud skal have et fysisk, psykisk og æstetisk børnemiljø, som fremmer deres trivsel, sundhed, udvikling og læring.

Stk. 2. Dagtilbud skal i samarbejde med forældrene give børn omsorg og understøtte det enkelte barns alsidige udvikling og selvværd samt bidrage til, at børn får en god og tryk opvækst.

Stk. 3. Dagtilbud skal fremme børns læring og udvikling af kompetencer gennem oplevelser, leg og pædagogisk tilrettelagte aktiviteter, der giver børn mulighed for fordybelse, udforskning og erfaring.

Stk. 4. Dagtilbud skal give børn medbestemmelse, medansvar og forståelse for demokrati. Dagtilbud skal som led bidrage til at udvikle børns selvstændighed, evne til at indgå i forpligtende fællesskaber og samhørighed med og integration i det danske samfund.

Stk. 5. Dagtilbud skal i samarbejde med forældrene sikre en god overgang til skole ved at udvikle og understøtte grundlæggende kompetencer og lysten til at lære. Dagtilbud skal i samarbejde med skolerne skabe en sammenhængende overgang til skole og fritidstilbud.

Pædagogisk læreplan

§ 8. Der skal i alle dagtilbud udarbejdes en skriftlig pædagogisk læreplan for børn i aldersgruppen 0-2 år og børn i aldersgruppen fra 3 år til barnets skolestart. Den pædagogiske læreplan skal give rum for leg, læring og udvikling af børn i dagtilbud. Ved udarbejdelsen af den pædagogiske læreplan skal der tages hensyn til børnegruppens sammensætning.

Stk. 2. Den pædagogiske læreplan skal beskrive dagtilbuddets mål for børnenes læring inden for følgende temaer:

- 1) Alsidig personlig udvikling
- 2) Sociale kompetencer
- 3) Sproglig udvikling
- 4) Krop og bevægelse
- 5) Naturen og naturfænomener
- 6) Kulturelle udtryksformer og værdier

Stk. 3. Den pædagogiske læreplan skal beskrive relevante pædagogiske metoder og aktiviteter, der iværksættes for at nå målene, og hvordan læreplanen evalueres.

Stk. 4. Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvilke relevante pædagogiske metoder, aktiviteter og eventuelle mål, der opstilles og iværksættes for børn med særlige behov.

Stk. 5. Det skal endvidere fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan arbejdet med et godt børnemiljø, jf. § 7, stk. 1, bliver en integreret del af det pædagogiske arbejde. Børnemiljøet skal vurderes i en børneperspektiv, og børnenes oplevelser af børnemiljøet skal inddrages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed.

Stk. 6. For dagplejen udarbejdes den pædagogiske læreplan samlet for alle dagplejehjem eller distrikter tilknyttet den kommunale dagpleje.

§ 9. Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at udarbejde og offentliggøre den pædagogiske læreplan, herunder at revidere læreplanen, hvis væsentlige ændringer i dagtilbuddet eller evalueringen efter stk. 2 tilsiger dette. Tilsvarende gælder, hvis kommunalbestyrelsens drøftelser efter § 10, stk. 2, tilsiger dette.

Stk. 2. Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for, at den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år. Lederen er i den forbindelse ansvarlig for at dokumentere, om de valgte pædagogiske metoder og aktiviteter, jf. § 8, stk. 3 og 4, samt børnemiljøet, jf. § 8, stk. 5, fører til opfyldelse af de opstillede mål inden for de temaer, der er nævnt i § 8, stk. 2. Lederen skal angive, hvordan dagtilbuddet vil følge op på resultaterne.

Stk. 3. Lederen af dagtilbuddet skal inddrage forældrebestyrelsen i udarbejdelsen, evaluering og opfølgning af den pædagogiske læreplan.

¹ Vygotsky definerer den nærmeste udviklings zone med følgende ord:

”...the zone of proximal development. It is the distance between the actual development level as determined by independent problem solving and the level of potential development as determined through problem solving under adult guidance or in collaboration with more capable peers” (Vygotsky 1978, s 86).

² Flow: Flowoplevelse, optimaloplevelse; oprindeligt kaldet autotelisk oplevelse, hvor aktiviteten bliver værdifuld i sig selv; harmonisk tilstand af fuld opmærksomhed om og engagement i en aktivitet; oplevelse af nydelse ved overensstemmelse mellem mål og handlemuligheder; kan tilstræbes viljemæssigt og opnås inden for alle livets områder, som fx arbejde, leg, samvær, musik (Hansen, M. 2006, Psykologisk-pædagogisk ordbog).

³ Anerkendelse skal ses som en grundlæggende holdning, hvor den anden (barnet) ses som autoritet i forhold til sin egen oplevelse. Anerkendelse bidrager til kontakt med og styrkelsen af individers forhold til sig selv, og udvikler tillid til egen oplevelser og tanker. Gensidig anerkendelse bidrager til en relation, hvor begge parter får muligheder for at træde frem som ligeværdige subjekter, og hvor parterne er i stand til at skifte perspektiv i betydningen, at forstå, hvordan begivenheder og omstændigheder opleves fra den andens synspunkt, uden at miste grebet om sit eget.

⁴ www.eva.dk (Internettet sep. 2015) Danmarks Evalueringsinstitut udforsker og udvikler kvaliteten af dagtilbud, skoler og uddannelser.